

Dekompozice problému, AND/OR grafy

Aleš Horák

E-mail: hales@fi.muni.cz
<http://nlp.fi.muni.cz/uui/>

Obsah:

- Připomínka – průběžná písemka
- Dekompozice a AND/OR grafy
- Prohledávání AND/OR grafů

Připomínka – průběžná písemka

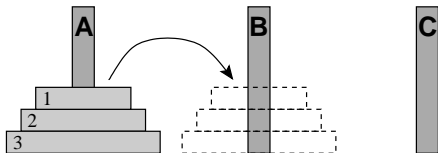
- termín – **příští přednášku, 23. října, 14:00, D2**, na začátku přednášky
- náhradní termín: **není**
- příklady (formou testu – odpovědi A, B, C, D, E, z látky probrané na prvních pěti přednáškách, včetně dnešní):
  - uveden příklad v *Prologu+Pythonu*, otázka **Co řeší tento program?**
  - uveden příklad v *Prologu+Pythonu* a cíl/volání programu, otázka **Co je (návratová) hodnota výsledku?**
  - **upravte** (vyberte úpravu/doplnění) uvedený **program tak, aby...**
  - uvedeno několik **tvrzení**, potvrďte jejich pravdivost/neppravdivost
  - porovnání **vlastností** několika **algoritmů**
- rozsah: **4 příklady**
- hodnocení: **max. 32 bodů** – za *správnou odpověď* 8 bodů, za *žádnou odpověď* 0 bodů, za *špatnou odpověď* -3 body.

Obsah

- 1 Přípomínka – průběžná písemka
- 2 Dekompozice a AND/OR grafy
  - Příklad – Hanoiské věže
  - Cesta mezi městy pomocí dekompozice
  - AND/OR graf a strom řešení
  - Příklady
  - Reprezentace AND/OR grafu
- 3 Prohledávání AND/OR grafů
  - Prohledávání AND/OR grafu do hloubky
  - Heuristické prohledávání AND/OR grafu
  - Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním

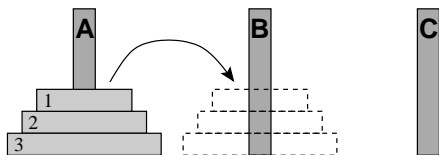
Příklad – Hanoiské věže

- máme tři tyče: **A**, **B** a **C**.
- na tyči **A** je (podle velikosti) n kotoučů.
- úkol: přeskládat z **A** pomocí **C** na tyč **B** (zaps. $n(\mathbf{A}, \mathbf{B}, \mathbf{C})$) bez porušení uspořádání

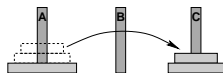
Příklad – Hanoiské věže

- máme tři tyče: **A**, **B** a **C**.
- na tyči **A** je (podle velikosti) n kotoučů.
- úkol: přeskládat z **A** pomocí **C** na tyč **B** (zaps. $n(\mathbf{A}, \mathbf{B}, \mathbf{C})$) bez porušení uspořádání

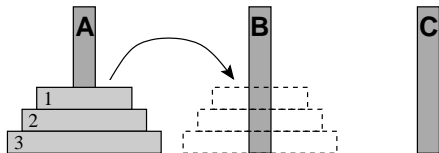
Můžeme rozložit na fáze:

1. přeskládat $n - 1$ kotoučů z **A** pomocí **B** na **C**.

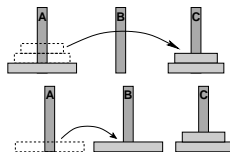
Příklad – Hanoiské věže

- máme tři tyče: **A**, **B** a **C**.
- na tyči **A** je (podle velikosti) n kotoučů.
- úkol: přeskládat z **A** pomocí **C** na tyč **B** (zaps. $n(\mathbf{A}, \mathbf{B}, \mathbf{C})$) bez porušení uspořádání

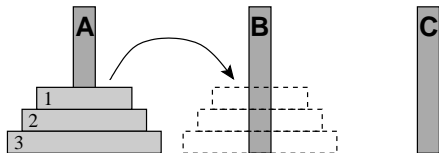
Můžeme rozložit na fáze:

1. přeskládat $n - 1$ kotoučů z **A** pomocí **B** na **C**.
2. přeložit **1** kotouč z **A** na **B**

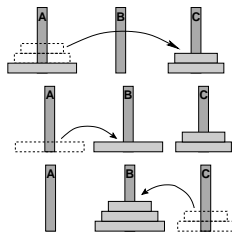
Příklad – Hanoiské věže

- máme tři tyče: **A**, **B** a **C**.
- na tyči **A** je (podle velikosti) n kotoučů.
- úkol: přeskládat z **A** pomocí **C** na tyč **B** (zaps. $n(\mathbf{A}, \mathbf{B}, \mathbf{C})$) bez porušení uspořádání

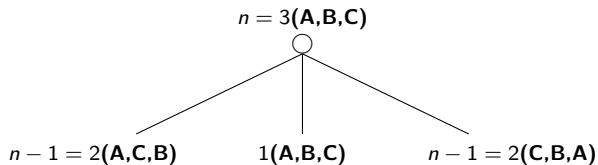
Můžeme rozložit na fáze:

1. přeskládat $n - 1$ kotoučů z **A** pomocí **B** na **C**.
2. přeložit **1** kotouč z **A** na **B**
3. přeskládat $n - 1$ kotoučů z **C** pomocí **A** na **B**

Příklad – Hanoiské věže – pokrač.

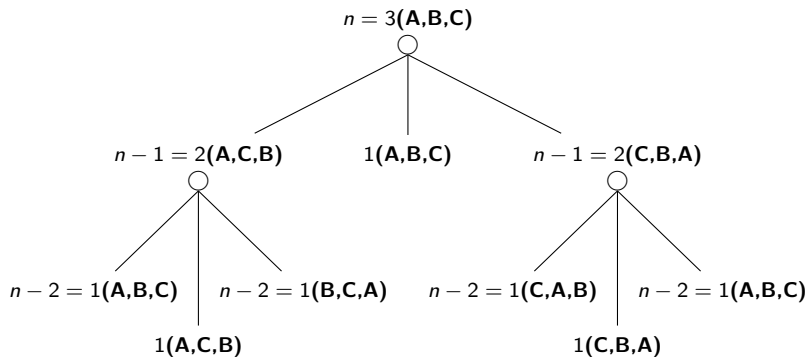
schéma celého řešení pro $n = 3$:

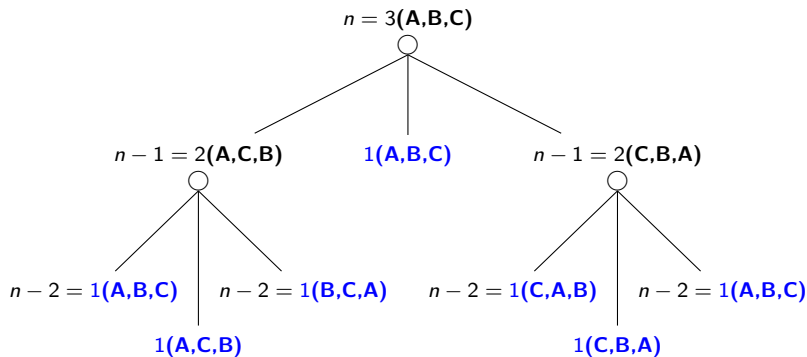
Příklad – Hanoiské věže – pokrač.

schéma celého řešení pro $n = 3$:

Příklad – Hanoiské věže – pokrač.

schéma celého řešení pro $n = 3$:

Příklad – Hanoiské věže – pokrač.

?-**op**(100,xfx,to), **dynamic**(hanoi/5).

hanoi(1,A,B,C,[A to B]).

hanoi(N,A,B,C,Moves) :- **N**>1, **N1 is N-1**, **lemma**(hanoi(N1,A,C,B,Ms1)),
    hanoi(N1,C,B,A,Ms2), **append**(Ms1,[A to B|Ms2],Moves).

lemma(P) :- P,**asserta**((P :- !)).

Příklad – Hanoiské věže – pokrač.

op(+Priorita, +Typ, +Jméno)

Priorita číslo 0–1200

Typ jedno z *xf*, *yf*, *xfx*, *xfy*, *yfx*, *yfy*, *fy* nebo *fx*

Jméno funktor nebo symbol

?–**op**(100,xfx,to), **dynamic**(hanoi/5).

hanoi(1,A,B,C,[A to B]).

hanoi(N,A,B,C,Moves) :- **N**>1, **N1 is N–1**, **lemma**(hanoi(N1,A,C,B,Ms1)),
hanoi(N1,C,B,A,Ms2), **append**(Ms1,[A to B|Ms2],Moves).

lemma(P) :- P,**asserta**((P :- !)).

Příklad – Hanoiské věže – pokrač.

op(+Priorita, +Typ, +Jméno)

Priorita číslo 0–1200

Typ jedno z *xf*, *yf*, *xfx*, *xfy*, *yfx*, *yfy*, *fy* nebo *fx*

Jméno funktor nebo symbol

?–**op**(100,xfx,to), **dynamic**(hanoi/5).

hanoi(1,A,B,C,[A to B]).

hanoi(N,A,B,C,Moves) :- **N**>1, **N1 is N–1**, **lemma**(hanoi(N1,A,C,B,Ms1)),
hanoi(N1,C,B,A,Ms2), **append**(Ms1,[A to B|Ms2],Moves).

lemma(P) :- **P,asserta**((P :- !)).

?– **hanoi**(3,a,b,c,M).

M = [a to b, a to c, b to c, a to b, c to a, c to b, a to b] ;
No

Cesta mezi městy pomocí dekompozice

města:

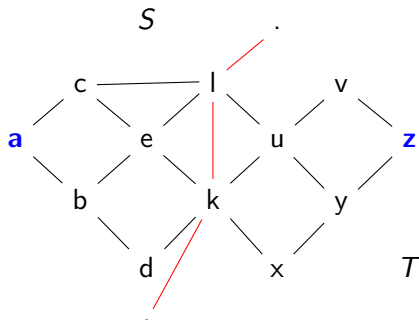
a, ..., **e** ... ve státě S

l a **k** ... hraniční přechody

u, ..., **z** ... ve státě T

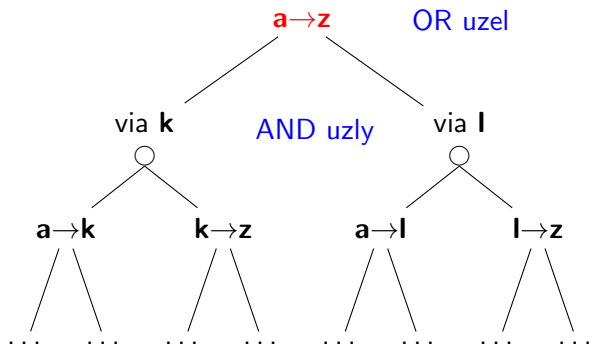
hledáme cestu z **a** do **z**:

- cesta z **a** do hraničního přechodu
- cesta z hraničního přechodu do **z**

Cesta mezi městy pomocí dekompozice – pokrač.

schéma řešení pomocí rozkladu na podproblémy = AND/OR graf

Celkové řešení = podgraf AND/OR grafu, který nevynechává žádného následníka AND-uzlu.

AND/OR graf a strom řešení

AND/OR graf = graf s 2 typy vnitřních uzlů – **AND uzly** a **OR uzly**

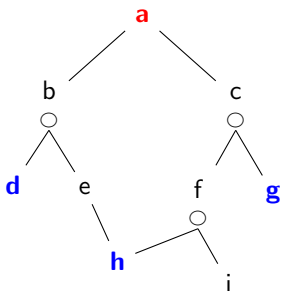
- *AND uzel* jako součást řešení vyžaduje průchod všech svých poduzlů
- *OR uzel* se chová jako běžný uzel klasického grafu

AND/OR graf a strom řešení

AND/OR graf = graf s 2 typy vnitřních uzlů – **AND uzly** a **OR uzly**

- **AND uzel** jako součást řešení vyžaduje průchod všech svých poduzlů
- **OR uzel** se chová jako běžný uzel klasického grafu

AND/OR graf a strom řešení

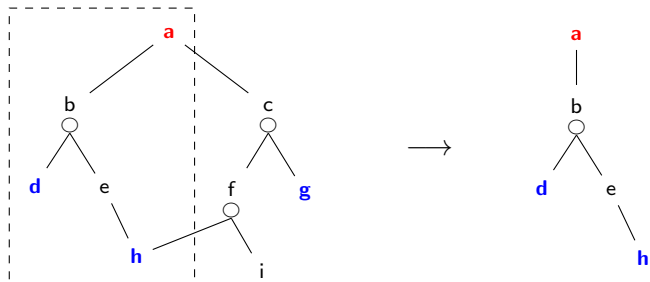
strom řešení T problému P s AND/OR grafem G :

- problém P je **kořen** stromu T
- jestliže P je **OR uzel** grafu $G \Rightarrow$ právě jeden z jeho následníků se svým stromem řešení je v T
- jestliže P je **AND uzel** grafu $G \Rightarrow$ všichni jeho následníci se svými stromy řešení jsou v T
- každý list stromu řešení T je **cílovým uzlem** v G

AND/OR graf a strom řešení

strom řešení T problému P s AND/OR grafem G :

- problém P je **kořen** stromu T
- jestliže P je **OR uzel** grafu $G \Rightarrow$ právě jeden z jeho následníků se svým stromem řešení je v T
- jestliže P je **AND uzel** grafu $G \Rightarrow$ všichni jeho následníci se svými stromy řešení jsou v T
- každý list stromu řešení T je **cílovým uzlem** v G

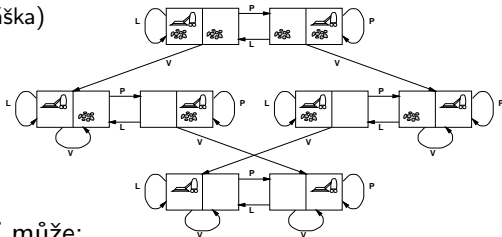

Příklad – agent vysavač v nestálém prostředí

problém **agenta Vysavače** (3. přednáška)

v **nestálém** prostředí:

- dvě **místnosti**, jeden **vysavač**
- v každé místnosti je/není špína
- počet **stavů** je $2 \times 2^2 = 8$
- **akce** = {doLeva, doPrava, Vysávej}
- **nedeterminismus** – akce **Vysávej** může:
  - ve *špinavé* místnosti – **vysát** místnost a **někdy** i tu vedlejší
  - v *čisté* místnosti – **někdy** místnost **zašpinit**

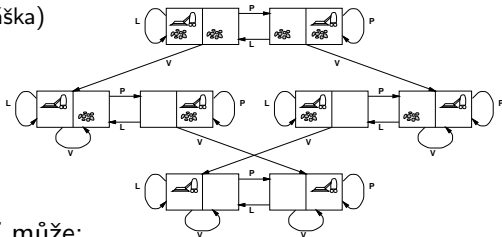

Příklad – agent vysavač v nestálém prostředí

problém **agenta Vysavače** (3. přednáška)

v **nestálém** prostředí:

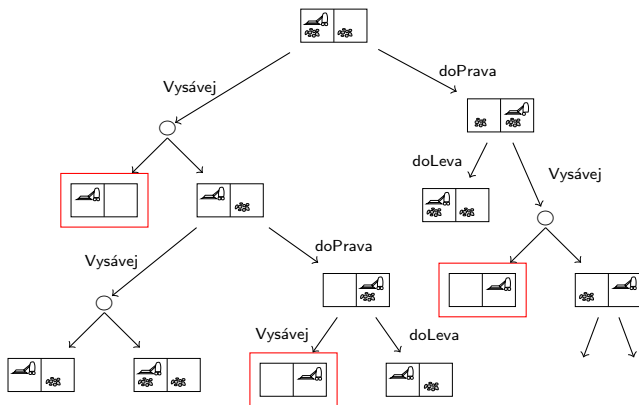
- dvě **místnosti**, jeden **vysavač**
- v každé místnosti je/není špína
- počet **stavů** je $2 \times 2^2 = 8$
- **akce** = {doLeva, doPrava, Vysávej}
- **nedeterminismus** – akce **Vysávej** může:
  - ve **špinavé** místnosti – **vysát** místnost a **někdy** i tu vedlejší
  - v **čisté** místnosti – **někdy** místnost **zašpinit**

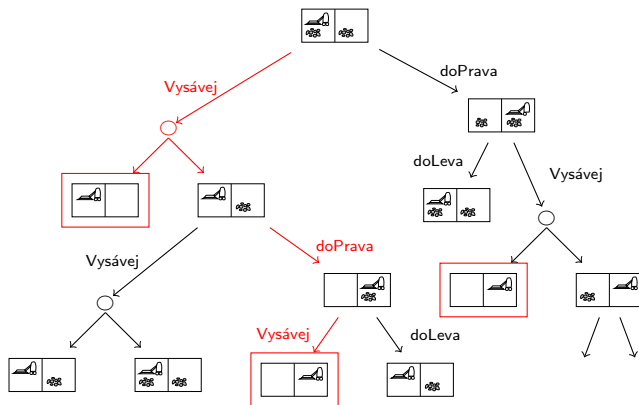
Strategie/kontingenční plán (prohledávací strom) obsahuje 2 typy uzlů:

- deterministické stavy, kde se **prostředí nemůže měnit** – agent jen volí další postup, **OR**
- nedeterministické stavy, kde se **prostředí náhodně může změnit** – agent musí řešit více možností, **AND**
- mohou nastat **cykly**, řešení je jen když nedeterminismus není **vždy negativní**

Příklad – agent vysavač v nestálém prostředí

Příklad – agent vysavač v nestálém prostředí

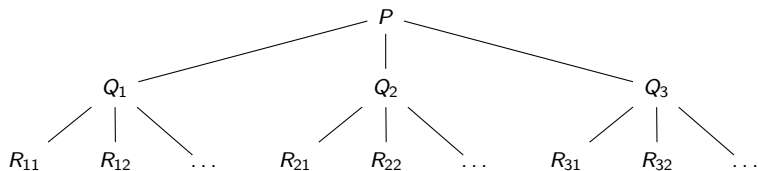

Příklad – výherní strategie

Hra 2 hráčů s perfektními znalostmi, 2 výstupy $\left\{ \begin{array}{l} \text{výhra} \\ \text{prohra} \end{array} \right.$

Výherní strategii je možné formulovat jako AND/OR graf:

- počáteční stav P typu *já-jsem-na-tahu*
- moje tahy vedou do stavů $Q_1, Q_2, \dots$ typu *soupeř-je-na-tahu*
- následně soupeřovy tahy vedou do stavů $R_{11}, R_{12}, \dots$ *já-jsem-na-tahu*

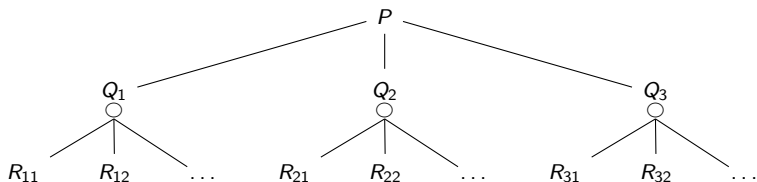

Příklad – výherní strategie

Hra 2 hráčů s perfektními znalostmi, 2 výstupy $\left\{ \begin{array}{l} \text{výhra} \\ \text{prohra} \end{array} \right.$

Výherní strategii je možné formulovat jako AND/OR graf:

- počáteční stav P typu *já-jsem-na-tahu*
- moje tahy vedou do stavů $Q_1, Q_2, \dots$ typu *soupeř-je-na-tahu*
- následně soupeřovy tahy vedou do stavů $R_{11}, R_{12}, \dots$ *já-jsem-na-tahu*
- cíl – stav, který je **výhra** podle pravidel (*prohra* je neřešitelný problém)
- stav P *já-jsem-na-tahu* je **výherní** $\Leftrightarrow$ **některý** z Q_i je výherní, **OR**
- stav Q_i *soupeř-je-na-tahu* je **výherní** $\Leftrightarrow$ **všechny** R_{ij} jsou výherní, **AND**
- **výherní strategie** = řešení AND/OR grafu

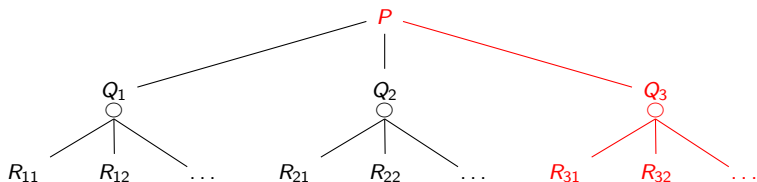

Příklad – výherní strategie

Hra 2 hráčů s perfektními znalostmi, 2 výstupy $\left\{ \begin{array}{l} \text{výhra} \\ \text{prohra} \end{array} \right.$

Výherní strategii je možné formulovat jako AND/OR graf:

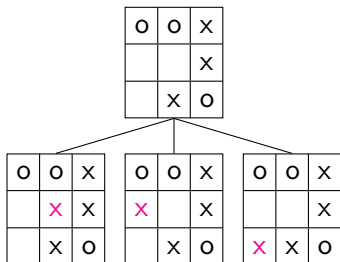
- počáteční stav P typu *já-jsem-na-tahu*
- moje tahy vedou do stavů $Q_1, Q_2, \dots$ typu *soupeř-je-na-tahu*
- následně soupeřovy tahy vedou do stavů $R_{11}, R_{12}, \dots$ *já-jsem-na-tahu*
- cíl – stav, který je **výhra** podle pravidel (*prohra* je neřešitelný problém)
- stav P *já-jsem-na-tahu* je **výherní** $\Leftrightarrow$ **některý** z Q_i je výherní, **OR**
- stav Q_i *soupeř-je-na-tahu* je **výherní** $\Leftrightarrow$ **všechny** R_{ij} jsou výherní, **AND**
- **výherní strategie** = řešení AND/OR grafu

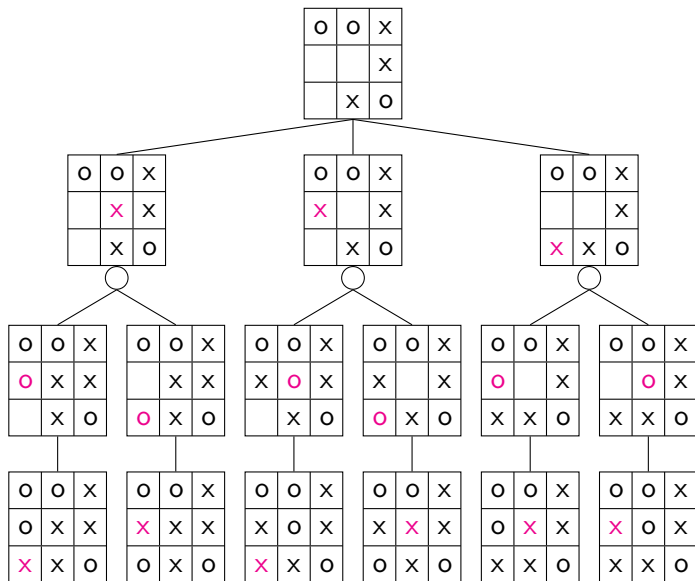
Příklad – výherní strategie

O	O	X
		X
	X	O

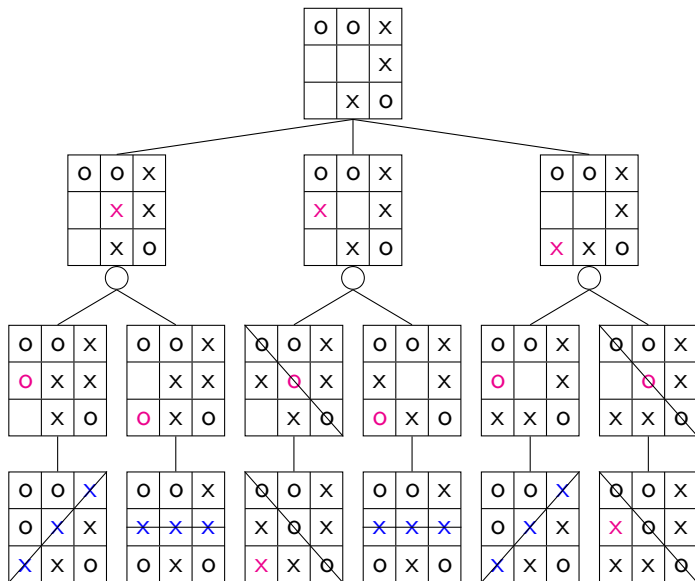
Příklad – výherní strategie

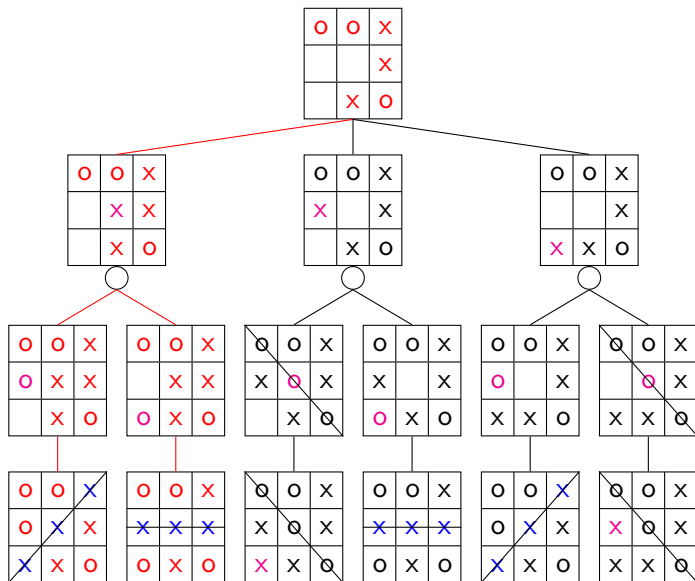
Příklad – výherní strategie

Příklad – výherní strategie

Příklad – výherní strategie

Reprezentace AND/OR grafu

přímý zápis AND/OR grafu v Prologu:

- OR uzel **v** s následníky **u1**, **u2**, ..., **uN**:

```
v :- u1.  
v :- u2.  
...  
v :- uN.
```

- AND uzel **x** s následníky **y1**, **y2**, ..., **yM**:

```
x :- y1, y2, ..., yM.
```

- cílový uzel **g** ($\hat{=}$ elementární problém):

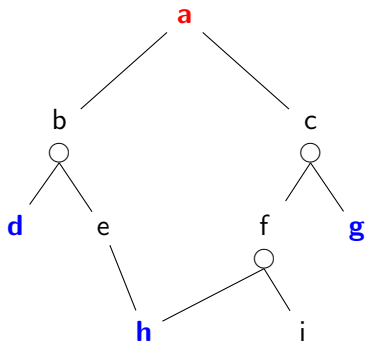
```
g.
```

- kořenový uzel **root**:

```
?- root.
```

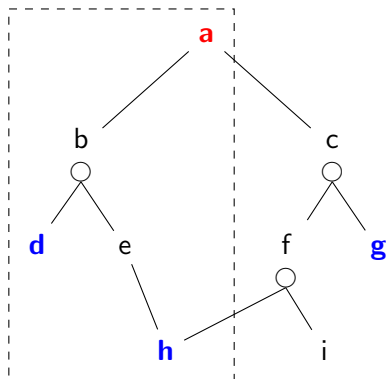

Triviální prohledávání AND/OR grafu v Prologu


```
a :- b.  
a :- c.  
b :- d, e.  
e :- h.  
c :- f, g.  
f :- h, i.  
d.  
g.  
h.
```

Triviální prohledávání AND/OR grafu v Prologu


```
a :- b.  
a :- c.  
b :- d, e.  
e :- h.  
c :- f, g.  
f :- h, i.  
d.  
g.  
h.  
  
?- a.  
Yes
```

Reprezentace AND/OR grafu v Prologu

- zavedeme operátory '---->' a ':'

```
?- op(700, xfx, ---->).
```

```
?- op(500, xfx, :).
```

- AND/OR graf budeme zapisovat

```
a ----> or:[b, c].
```

```
b ----> and:[d, e].
```

Reprezentace AND/OR grafu v Prologu

- zavedeme operátory '---->' a ':'

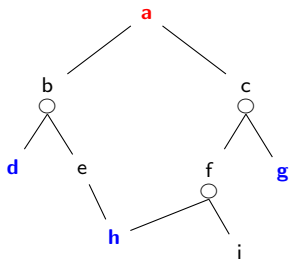
?- **op**(700, xfx, ---->).

?- **op**(500, xfx, :).

- AND/OR graf budeme zapisovat

a ----> **or**:[**b**, **c**].

b ----> **and**:[**d**, **e**].

a ----> **or**:[**b**,**c**].

b ----> **and**:[**d**,**e**].

c ----> **and**:[**f**,**g**].

e ----> **or**:[**h**].

f ----> **and**:[**h**,**i**].

goal(**d**).

goal(**g**).

goal(**h**).

Obsah

- 1 Připomínka – průběžná písemka
- 2 Dekompozice a AND/OR grafy
  - Příklad – Hanoiské věže
  - Cesta mezi městy pomocí dekompozice
  - AND/OR graf a strom řešení
  - Příklady
  - Reprezentace AND/OR grafu
- 3 Prohledávání AND/OR grafů
  - Prohledávání AND/OR grafu do hloubky
  - Heuristické prohledávání AND/OR grafu
  - Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním

Prohledávání AND/OR grafu do hloubky

```
% solve(+Node, -SolutionTree)
solve(Node,Node) :- goal(Node).
solve(Node,Node ----> Tree) :-
    Node ----> or:Nodes, member(Node1,Nodes), solve(Node1,Tree).
solve(Node,Node ----> and:Trees) :-
    Node ----> and:Nodes, solveall(Nodes,Trees).

% solveall([Node1,Node2, ...], [SolutionTree1,SolutionTree2, ...])
solveall([],[]).
solveall([Node|Nodes],[Tree|Trees]) :- solve(Node,Tree), solveall(Nodes,Trees).
```

Prohledávání AND/OR grafu do hloubky

```

% solve(+Node, -SolutionTree)
solve(Node,Node) :- goal(Node).
solve(Node,Node ----> Tree) :-
    Node ----> or:Nodes, member(Node1,Nodes), solve(Node1,Tree).
solve(Node,Node ----> and:Trees) :-
    Node ----> and:Nodes, solveall(Nodes,Trees).

% solveall([Node1,Node2, ...], [SolutionTree1,SolutionTree2, ...])
solveall([],[]).
solveall([Node|Nodes],[Tree|Trees]) :- solve(Node,Tree), solveall(Nodes,Trees).

?- solve(a,Tree).
Tree = a----> (b---->and:[d, e---->h]) ;
No

```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*)

- algoritmus AO* má stejné charakteristiky a složitost jako A*
- doplnění reprezentace o **cenu přechodové hrany** (=míra složitosti podproblému):

Uzel $\rightarrow$ AndOr:[NaslUzel1/Cena1, NaslUzel2/Cena2, ...,NaslUzelN/CenaN].

- definujeme **cenu uzlu** jako cenu optimálního řešení jeho podstromu
- pro každý uzel N máme daný **odhad** jeho **ceny**:

$h(N)$ = heuristický odhad ceny optimálního podgrafu s kořenem N

- pro každý uzel N , jeho následníky $N_1, \dots, N_b$ a jeho předchůdce M definujeme:

$$F(N) = \text{cena}(M, N) + \begin{cases} h(N), & \text{pro ještě neexpandovaný uzel } N \\ 0, & \text{pro cílový uzel (elementární problém)} \\ \min_i(F(N_i)), & \text{pro OR-uzel } N \\ \sum_i F(N_i), & \text{pro AND-uzel } N \end{cases}$$

Pro **optimální strom řešení** S je tedy $F(S)$ právě cena tohoto řešení (=suma všech hran z S).

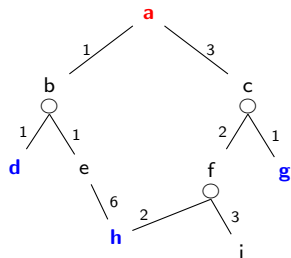

Heuristické prohledávání AND/OR grafu – příklad

setříděný seznam částečně expandovaných grafů =

[Nevyřešený₁, Nevyřešený₂, ..., Vyřešený₁, ...]

$F_{\text{Nevyřešený}_1} \leq F_{\text{Nevyřešený}_2} \leq \dots$

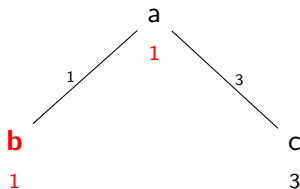
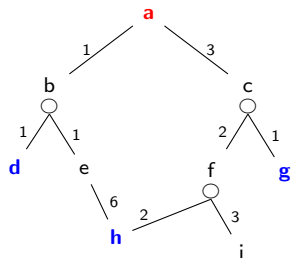
předp. $\forall N : h(N) = 0$

Heuristické prohledávání AND/OR grafu – příklad

setříděný seznam částečně expandovaných grafů =

[Nevyřešený₁, Nevyřešený₂, ..., Vyřešený₁, ...]

$F_{\text{Nevyřešený}_1} \leq F_{\text{Nevyřešený}_2} \leq \dots$

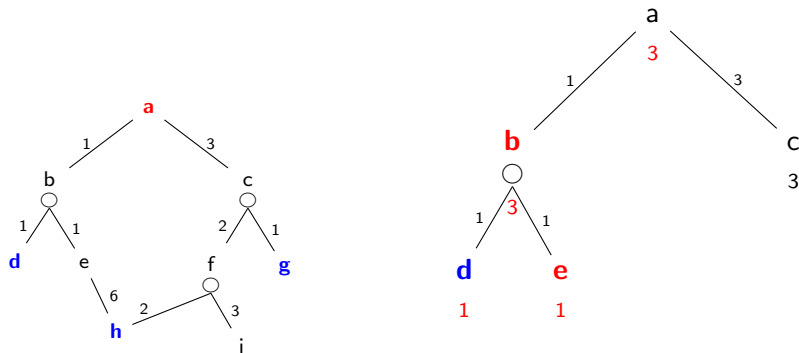
předp. $\forall N : h(N) = 0$

Heuristické prohledávání AND/OR grafu – příklad

setříděný seznam částečně expandovaných grafů =

[Nevyřešený₁, Nevyřešený₂, ..., Vyřešený₁, ...]

$F_{\text{Nevyřešený}_1} \leq F_{\text{Nevyřešený}_2} \leq \dots$

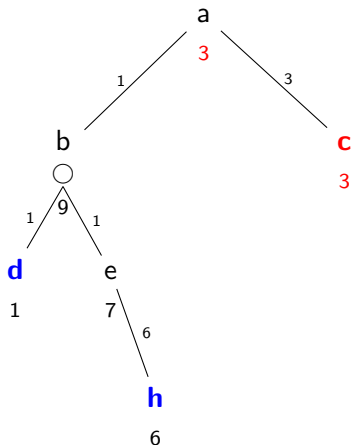
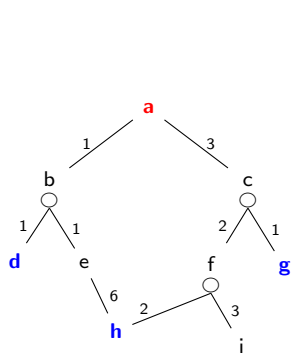
předp. $\forall N : h(N) = 0$

Heuristické prohledávání AND/OR grafu – příklad

setříděný seznam částečně expandovaných grafů =

[Nevyřešený₁, Nevyřešený₂, ..., Vyřešený₁, ...]

$F_{\text{Nevyřešený}_1} \leq F_{\text{Nevyřešený}_2} \leq \dots$

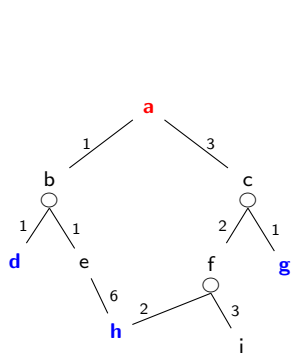
předp. $\forall N : h(N) = 0$

Heuristické prohledávání AND/OR grafu – příklad

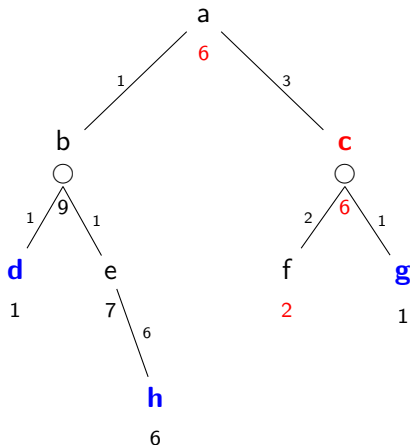
setříděný seznam částečně expandovaných grafů =

[Nevyřešený₁, Nevyřešený₂, ..., Vyřešený₁, ...]

$F_{\text{Nevyřešený}_1} \leq F_{\text{Nevyřešený}_2} \leq \dots$

předp. $\forall N : h(N) = 0$

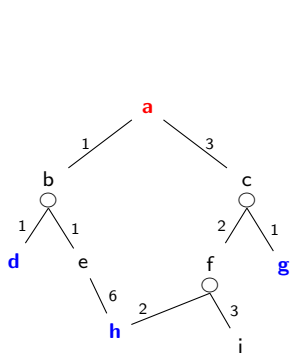

Heuristické prohledávání AND/OR grafu – příklad

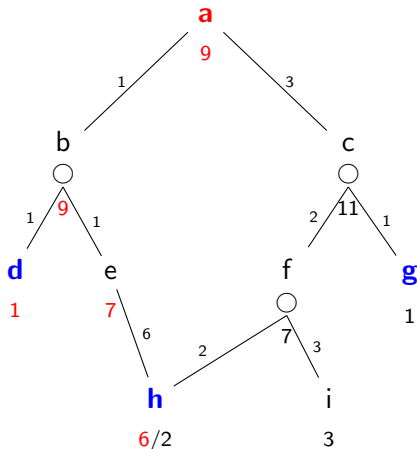
setříděný seznam částečně expandovaných grafů =

[Nevyřešený₁, Nevyřešený₂, ..., Vyřešený₁, ...]

$F_{\text{Nevyřešený}_1} \leq F_{\text{Nevyřešený}_2} \leq \dots$

předp. $\forall N : h(N) = 0$

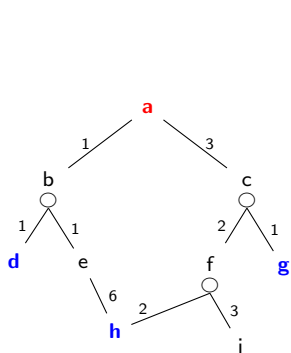

Heuristické prohledávání AND/OR grafu – příklad

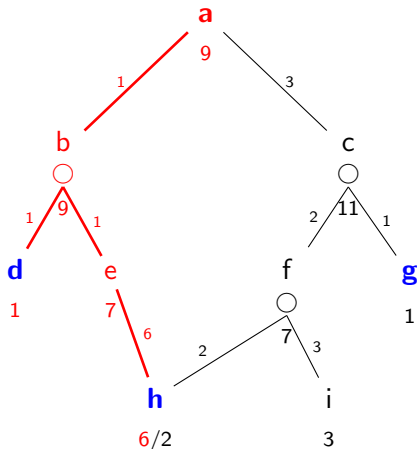
setříděný seznam částečně expandovaných grafů =

[Nevyřešený₁, Nevyřešený₂, ..., Vyřešený₁, ...]

$F_{\text{Nevyřešený}_1} \leq F_{\text{Nevyřešený}_2} \leq \dots$

předp. $\forall N : h(N) = 0$

Reprezentace AND/OR grafu při heuristickém prohledávání

- **list** AND/OR grafu ... struktura **leaf(N,F,C)**.
 $F = C + h(N)$
- **OR uzel** AND/OR grafu ... struktura **tree(N,F,C,or:[T1,T2,T3,...])**
 $F = C + \min_j F_j$
- **AND uzel** AND/OR grafu ... struktura **tree(N,F,C,and:[T1,T2,T3,...])**
 $F = C + \sum_j F_j$
- **vyřešený list** AND/OR grafu ... struktura **solvedleaf(N,F)**
 $F = C$
- **vyřešený OR uzel** AND/OR grafu ... struktura **solvedtree(N,F,T)**
 $F = C + F_1$
- **vyřešený AND uzel** AND/OR grafu ... **solvedtree(N,F,and:[T1,T2,...])**
 $F = C + \sum_j F_j$

Python – ("typ uzlu", n, f, ...):

("leaf",n,f,c), ("tree",n,f,c,("or",subtrees)), ...

Reprezentace AND/OR grafu při heuristickém prohledávání

F ... příslušná heuristická *F*-hodnota uzlu **N**

C ... cena hrany do uzlu **N**

N ... identifikátor uzlu

- **list** AND/OR grafu ... struktura **leaf(N,F,C)**

$$F = C + h(N)$$
- **OR uzel** AND/OR grafu ... struktura **tree(N,F,C,or:[T1,T2,T3,...])**

$$F = C + \min_i F_i$$
- **AND uzel** AND/OR grafu ... struktura **tree(N,F,C,and:[T1,T2,T3,...])**

$$F = C + \sum_i F_i$$
- **vyřešený list** AND/OR grafu ... struktura **solvedleaf(N,F)**

$$F = C$$
- **vyřešený OR uzel** AND/OR grafu ... struktura **solvedtree(N,F,T)**

$$F = C + F_1$$
- **vyřešený AND uzel** AND/OR grafu ... **solvedtree(N,F,and:[T1,T2,...])**

$$F = C + \sum_i F_i$$

Python – ("typ uzlu", n, f, ...):

("leaf",n,f,c), ("tree",n,f,c,("or",subtrees)), ...

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*)

```
def andor(node):
    sol, solved = expand(("leaf", node, 0, 0), biggest)
    if solved == "yes": return sol
    else: raise ValueError("Reseni neexistuje.")

def expand(tree, bound):
    if f(tree) > bound: return (tree, "no")
    tree_type = tree[0]
    if tree_type == "leaf":
        _, node, f_, c = tree
        if is_goal(node): return (("solved_leaf", node, f_), "yes")
        tree1 = expandnode(node, c)
        if tree1 is None: return (None, "never") # neexistuji naslednici
        return expand(tree1, bound)
    elif tree_type == "tree":
        _, node, f_, c, subtrees = tree
        newsubs, solved1 = expandlist(subtrees, bound-c)
        return continue_(solved1, node, c, newsubs, bound)

def expandlist(trees, bound):
    tree, othertrees, bound1 = select_tree(trees, bound)
    newtree, solved = expand(tree, bound1)
    return combine(othertrees, newtree, solved)
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*)

```
def andor(node):
```

```
    sol, solved = expand("leaf", node, 0, 0), biggest)
```

```
    if solved == "yes": return sol
```

```
    else: raise ValueError("Reseni neexistuje.")
```

`expand(tree, bound) → (newtree, solved)`

expanduje `tree` po `bound`. Výsledek je `newtree` se stavem `solved`.

```
def expand(tree, bound):
```

```
    if f(tree) > bound: return (tree, "no")
```

```
    tree_type = tree[0]
```

```
    if tree_type == "leaf":
```

```
        _, node, f_, c = tree
```

```
        if is_goal(node): return ("solved_leaf", node, f_), "yes")
```

```
        tree1 = expandnode(node, c)
```

```
        if tree1 is None: return (None, "never") # neexistuji naslednici
```

```
        return expand(tree1, bound)
```

```
    elif tree_type == "tree":
```

```
        _, node, f_, c, subtrees = tree
```

```
        newsubs, solved1 = expandlist(subtrees, bound-c)
```

```
        return continue_(solved1, node, c, newsubs, bound)
```

```
def expandlist(trees, bound):
```

```
    tree, othertrees, bound1 = select_tree(trees, bound)
```

```
    newtree, solved = expand(tree, bound1)
```

```
    return combine(othertrees, newtree, solved)
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*)

```
def andor(node):
```

```
    sol, solved = expand("leaf", node, 0, 0), biggest)
    if solved == "yes": return sol
    else: raise ValueError("Reseni neexistuje.")
```

expand(tree, bound) → (newtree, solved)
 expanduje **tree** po **bound**. Výsledek je **newtree** se stavem **solved**.

```
def expand(tree, bound):
```

```
    if f(tree) > bound: return (tree, "no")
    tree_type = tree[0]
    if tree_type == "leaf":
        _, node, f_, c = tree
        if is_goal(node): return ("solved_leaf", node, f_, "yes")
        tree1 = expandnode(node, c)
        if tree1 is None: return (None, "never") # neexistuji naslednici
        return expand(tree1, bound)
```

```
    elif tree_type == "tree":
```

```
        _, node, f_, c, subtrees = tree
        newsubs, solved1 = expandlist(subtrees, bound-c)
        return continue_(solved1, node, c, newsubs, bound)
```

expandlist → (newtrees, solved)
 expanduje nejlepší (první) graf v seznamu **trees** se závorou **bound**.
 Výsledek je v seznamu **newtrees** a celkový stav v **solved**

```
def expandlist(trees, bound):
```

```
    tree, othertrees, bound1 = select_tree(trees, bound)
    newtree, solved = expand(tree, bound1)
    return combine(othertrees, newtree, solved)
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

```
def continue_(subtr_solved, node, c, subtrees, bound):  
    if subtr_solved == "never": return (None, "never")  
    h_ = bestf(subtrees)  
    f_ = c + h_  
    if subtr_solved == "yes": return (("solved_tree", node, f_, subtrees), "yes")  
    if subtr_solved == "no": return expand(("tree", node, f_, c, subtrees), bound)
```

continue → (solution, solved)
určuje, jak pokračovat po expanzi seznamu grafů

```
def combine(subtrees, tree, solved):  
    op, trees = subtrees  
    if op == "or":  
        if solved == "yes": return (("or_result", tree), "yes")  
        if solved == "no":  
            newtrees = insert(tree, trees)  
            return (("or", newtrees), "no")  
        if solved == "never":  
            if trees == Nil: return (None, "never")  
            return (("or", trees), "no")  
    if op == "and":  
        if solved == "yes" and are_all_solved(trees):  
            return (("and_result", Cons(tree, trees)), "yes")  
        if solved == "never": return (None, "never")  
        newtrees = insert(tree, trees)  
        return (("and", newtrees), "no")
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

```
def continue_(subtr_solved, node, c, subtrees, bound):
    if subtr_solved == "never": return (None, "never")
    h_ = bestf(subtrees)
    f_ = c + h_
    if subtr_solved == "yes": return (("solved_tree", node, f_, subtrees), "yes")
    if subtr_solved == "no": return expand(("tree", node, f_, c, subtrees), bound)
```

continue → (solution, solved)
určuje, jak pokračovat po expanzi seznamu grafů

```
def combine(subtrees, tree, solved):
    op, trees = subtrees
    if op == "or":
        if solved == "yes": return (("or_result", tree), "yes")
        if solved == "no":
            newtrees = insert(tree, trees)
            return (("or", newtrees), "no")
        if solved == "never":
            if trees == Nil: return (None, "never")
            return (("or", trees), "no")
    if op == "and":
        if solved == "yes" and are_all_solved(trees):
            return (("and_result", Cons(tree, trees)), "yes")
        if solved == "never": return (None, "never")
        newtrees = insert(tree, trees)
        return (("and", newtrees), "no")
```

combine(othertrees,newtree,solved) → (newtrees,solved)
kombinuje výsledky expanze stromu a seznamu stromů

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

expandnode převede uzel z ("leaf", node, f, c) do ("tree", node, f, c, subtrees)

```
def expandnode(node, c):
    succ = get_successors(node) # podle zadaného AND/OR grafu
    if succ is None: return None
    op, successors = succ
    subtrees = evaluate(successors)
    f_ = c + bestf((op, subtrees)) # c + best h
    return ("tree", node, f_, c, (op, subtrees))

def evaluate(nodes):
    if nodes == Nil: return Nil
    node, c = nodes.head
    f_ = c + h(node)
    trees1 = evaluate(nodes.tail)
    trees = insert(("leaf", node, f_, c), trees1)
    return trees

def are_all_solved(trees):
    if trees == Nil: return True
    return is_solved(trees.head) and are_all_solved(trees.tail)

def is_solved(tree):
    tree_type = tree[0]
    return tree_type == "solved_tree" or tree_type == "solved_leaf"
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

```
def expandnode(node, c):
```

```
    succ = get_successors(node) # podle zadaného AND/OR grafu
    if succ is None: return None
    op, successors = succ
    subtrees = evaluate(successors)
    f_ = c + bestf((op, subtrees)) # c + best h
    return ("tree", node, f_, c, (op, subtrees))
```

expandnode převede uzel z ("leaf", node, f, c) do ("tree", node, f, c, subtrees)

```
def evaluate(nodes):
```

```
    if nodes == Nil: return Nil
    node, c = nodes.head
    f_ = c + h(node)
    trees1 = evaluate(nodes.tail)
    trees = insert(("leaf", node, f_, c), trees1)
    return trees
```

evaluate vypočítá hodnoty pro seznam následovníků

```
def are_all_solved(trees):
```

```
    if trees == Nil: return True
    return is_solved(trees.head) and are_all_solved(trees.tail)
```

```
def is_solved(tree):
```

```
    tree_type = tree[0]
    return tree_type == "solved_tree" or tree_type == "solved_leaf"
```


Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

```
def expandnode(node, c):
```

expandnode převede uzel z ("leaf", node, f, c) do ("tree", node, f, c, subtrees)

```
    succ = get_successors(node) # podle zadaného AND/OR grafu
    if succ is None: return None
    op, successors = succ
    subtrees = evaluate(successors)
    f_ = c + bestf((op, subtrees)) # c + best h
    return ("tree", node, f_, c, (op, subtrees))
```

```
def evaluate(nodes):
```

evaluate vypočítá hodnoty pro seznam následovníků

```
    if nodes == Nil: return Nil
    node, c = nodes.head
    f_ = c + h(node)
    trees1 = evaluate(nodes.tail)
    trees = insert(("leaf", node, f_, c), trees1)
    return trees
```

```
def are_all_solved(trees):
```

are_all_solved zkontroluje, jestli všechny stromy v seznamu jsou vyřešené

```
    if trees == Nil: return True
    return is_solved(trees.head) and are_all_solved(trees.tail)
```

```
def is_solved(tree):
```

```
    tree_type = tree[0]
    return tree_type == "solved_tree" or tree_type == "solved_leaf"
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

insert vkládá strom do seznamu stromů se zachováním třídění

```
def insert(t, trees):
    if trees == Nil: return Cons(t, Nil)
    t1 = trees.head
    ts = trees.tail
    if is_solved(t1): return Cons(t, trees)
    if is_solved(t): return Cons(t1, insert(t, ts))
    if f(t) <= f(t1): return Cons(t, trees)
    return Cons(t1, insert(t, ts))

def select_tree(subtrees, bound):
    op, trees = subtrees
    if trees.tail == Nil: return (trees.head, (op, Nil), bound)
    f_ = bestf((op, trees.tail))
    if op == "or": bound1 = min(bound, f_)
    if op == "and": bound1 = bound - f_
    return (trees.head, (op, trees.tail), bound1)
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

insert vkládá strom do seznamu stromů se zachováním třídění

```
def insert(t, trees):
    if trees == Nil: return Cons(t, Nil)
    t1 = trees.head
    ts = trees.tail
    if is_solved(t1): return Cons(t, trees)
    if is_solved(t): return Cons(t1, insert(t, ts))
    if f(t) <= f(t1): return Cons(t, trees)
    return Cons(t1, insert(t, ts))
```

select_tree(trees, bound) → (besttree, (op, othertrees), bound1)
vybere besttree z trees, zbytek je v othertrees. bound je závora
pro trees, bound1 pro besttree

```
def select_tree(subtrees, bound):
    op, trees = subtrees
    if trees.tail == Nil: return (trees.head, (op, Nil), bound)
    f_ = bestf((op, trees.tail))
    if op == "or": bound1 = min(bound, f_)
    if op == "and": bound1 = bound - f_
    return (trees.head, (op, trees.tail), bound1)
```

Heuristické prohledávání AND/OR grafu (AO*) – pokrač.

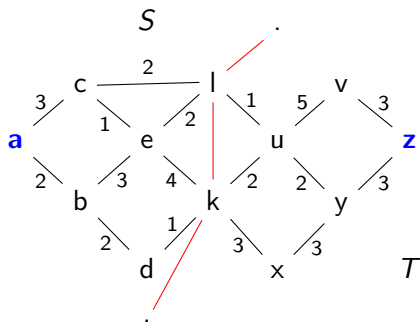
```
def f(tree):  
    return tree[2]
```

```
def bestf(subtrees):  
    op = subtrees[0]  
    if op == "or":  
        trees = subtrees[1]  
        return f(trees.head)  
    if op == "and" or op == "and_result":  
        trees = subtrees[1]  
        if trees == Nil: return 0  
        return f(trees.head) + bestf(("and", trees.tail))  
    if op == "or_result":  
        tree = subtrees[1]  
        return f(tree)
```

bestf vyhledá uloženou *F*-hodnotu AND/OR stromu/uzlu

Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním

- cesta mezi **Mesto1** a **Mesto2** – predikát **move(Mesto1,Mesto2,Vzdal)**.
- klíčové postavení města **Mesto3** – predikát **key(Mesto1–Mesto2,Mesto3)**.


```

move(a,b,2). move(a,c,3). move(b,e,3).
move(b,d,2). move(c,e,1). move(c,l,2).
move(e,k,4). move(e,l,2). move(k,u,2).
move(k,x,3). move(u,v,5). move(x,y,3).
move(y,z,3). move(v,z,3). move(l,u,1).
move(d,k,1). move(u,y,2).
move(X,Y,D) :- move(Y,X,D).

```

```

stateS(a). stateS(b). stateS(c).
stateS(d). stateS(e).
stateT(u). stateT(v). stateT(x).
stateT(y). stateT(z).
border(l). border(k).

```

```

key(M1–M2,M3) :- stateS(M1), stateT(M2),
border(M3).

```

```

city(X) :- (stateS(X);stateT(X);border(X)).

```

Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním

vlastní hledání cesty:

1. **Y1, Y2,...** **klíčové body** mezi městy **A** a **Z**. Hledej **jednu z cest**:
  - cestu z **A** do **Z** přes **Y1**
  - cestu z **A** do **Z** přes **Y2**
  - ...
2. **Není-li** mezi městy **A** a **Z** **klíčové město** $\Rightarrow$ hledej **sousedu** **Y** města **A** takového, že existuje cesta z **Y** do **Z**.

Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním

Konstrukce příslušného AND/OR grafu:

“manuální” výpis všech uzlů:

```
?- op(560,xfx,via). % operátory X-Z a X-Z via Y
a-z ----> or:[a-z via k/0,a-z via l/0]
a-v ----> or:[a-v via k/0,a-v via l/0]
...

a-l ----> or:[c-l/3,b-l/2]
b-l ----> or:[e-l/3,d-l/2]
...

a-z via l ----> and:[a-l/0,l-z/0]
a-v via l ----> and:[a-l/0,l-v/0]
...

goal(a-a). goal(b-b). ...
```

Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním

Konstrukce příslušného AND/OR grafu:

“pravidlová” definice grafu:

```
?- op(560,xfx,via). % operátory X-Z a X-Z via Y
```

```
% a-z ----> or:[a-z via k/0,a-z via l/0]
```

```
% a-v ----> or:[a-v via k/0,a-v via l/0]
```

```
% ...
```

```
X-Z ---> or:Problemlist :- city(X),city(Z), bagof((X-Z via Y)/0, key(X-Z,Y), Problemlist),!.
```

```
% a-l ----> or:[c-l/3,b-l/2]
```

```
% b-l ----> or:[e-l/3,d-l/2]
```

```
% ...
```

```
X-Z ---> or:Problemlist :- city(X),city(Z), bagof((Y-Z)/D, move(X,Y,D), Problemlist).
```

```
% a-z via l ----> and:[a-l/0,l-z/0]
```

```
% a-v via l ----> and:[a-l/0,l-v/0]
```

```
% ...
```

```
X-Z via Y ---> and:[(X-Y)/0,(Y-Z)/0] :- city(X),city(Z),key(X-Z,Y).
```

```
% goal(a-a). goal(b-b). ...
```

```
goal(X-X).
```


Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním – pokrač.

jednoduchá heuristika $h(X - Z \mid X - Z \text{ via } Y)$:

- stejné město: $h = 0$ (cíl, elementární problém)
- hrana mezi X a Y $\text{move}(X, Y, C)$: $h = C$
- jinak, stejný stát: $h = 1$
- jinak, různý stát: $h = 2$

jiná možnost – *vzdušná vzdálenost*

Když $\forall n : h(n) \leq h^*(n)$, kde h^* je minimální cena řešení uzlu $n \Rightarrow$
najdeme **vždy optimální řešení**

Cesta mezi městy heuristickým AND/OR hledáním – pokrač.

```

:- andor(a-z,SolutionTree), write(SolutionTree).
  solvedtree(a-z,11,
    solvedtree(a-z via l,11,
      and:[
        solvedtree(l-z,6,solvedtree(u-z,6,solvedtree(y-z,5,solvedleaf(z-z,3))),
        solvedtree(a-l,5,solvedtree(c-l,5,solvedleaf(l-l,2)))))]
  
```

